

Panlu Mihkli

Mus ja wana kannel.

Õnisa Mihkli järeljäänud kirjades tema
sõbradele ja tuttawatele mälestuseks wäljaantud.

Õht magab küll nullas ja temagi mees,
Ta laulud, need elawad ilma sees.

Wijas 1902.

J. A. Iku'n'i raamatukaupluse kirjastus.

Jaanu Mihkli

Mus ja wana kannel.

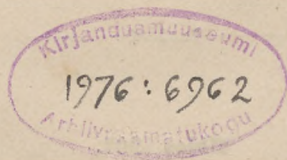
Õnna Mihkli järeljäänud kirjadest tema sõbradele
ja tuttavatele mälestusena väljaantud.

Eht magab siil mullas ju temagi mees,
Ta laulud, need elawad ilma fees.

Abjas 1902.

J. Kalkun'i raamatukaupluse kirjastus.

Доставлено цензурой. — Юрьевъ. 17 декабря 1901 года.

А. Кoppel'i trüft Surjewis.

Gesõne.

Rahwas pani minul' nime,
Aga selleks oli pime;
Tehtud töö eest vastutada —
Nime ei saa kustutada.

Es malt käis mul läbi fere,
Wiimaks öeldi: Tere, tere!
Ega nimi meest ei rifu,
Vääd ju itka: Laulu Mifku!

Olin kaine, ehk ka purjus,
Nimi wiimaks minul harjus,
Nimega sain nõnda haaki,
Kiimita ei saanud räaki.

Olin ma mis tahes hädas,
Itka sõnad riimi wedas.
Tahtsin juua, tahtsin süüa,
Kõned tahtsin laulaks lüüa.

Olin ma mis tahte loru,
Pidasin müüd endast aru,
Mängin rahwal wähe ahtwi,
Kül nad minul maks'wad trahwi.

Mõtlesin, kas see nii ime?
Kui veel laotan oma nime
Raugel wälja ilma sisse —
Rahwas ostab pikamise.

Mis see teeb kui tuhat tükki
Lassen naljaks ära trüffi?
Kriitikat küll wähe kartsin,
Küürutasin, selga mürdsin.

Tänu sõnad siia ei mahu,
See mees jättis mind küll rahu,
Nüüd ma astun jälle ette,
Teist kord' wõtan kandle kätte.

Kui nüüd veel mind keegi sõimab,
Eh mind miskil teel laimab;
Selle eest ma muud ei tahta—
„Wõta kott, ja otfi raha!”

Hotatuselts.

Mis aitab ann, mis ilu?
Mis aitab hõbe, kuld?
Kõik selle ilma elu
Ei maksa — see on muld.

Siin elus näeb sa mõnda,
Mis sind wast rõõmustab,
Saad tihti häda tunda,
Mis sind ka kurbustab.

Noormees on esmalt uhke,
Ja ettevaatmata,
Kui neiu temal lahke,
Ja soovib armasta.

Saad sõbraks usinaste,
Kui vähe waenwad end;
Su elukäik läheb hästi,
Eks see tee rõõmsaks sind.

Kui pea tuleb kurbtus,
Kas ühelt eht teiselt poolt;
Ja otsa saab teil sõprus,
Eht sa küll kannad hoolt.

Mis teed siis waene ära,
Mis wõib sind awita?
Siis nuta, wõi tee käre,
Kõik on sul asjata.

Sul armu juur läind wette,
Mis enne oli truu;
Weel tuleb unes ette,
Weel räägib tema juu.

„Kas mäletad need ajad,
Kus üksteist hoidsime?
Need paradiisi päewad,
Kus rõõmu tundsim?“

Eiis käriseb mu süda,
Ja lõhkeb igawest;
Ma nutan oma häda,
Mis kasu saan ma sest?

Mis kasu saan ma elust,
Mis aitab rõõm ja lust?
Ma lõhken armu walust,
Kust saan ma rõõmustust?

Mu luud ja kondid, liha,
Kõik hirmu tunnawad.
Mu meeled, mõted, teha,
Need waewa kannawad.

Ma käte pääl find kannaks,
Mu ihu wärioseb.
Ma südant sinul annaks,
Mis lõhki käriseb.

Eht elad ja fiil alles,
Mis kasu ma sest saan?
Oh tule ütsford, tule
Ma find weel armastan

Mu kõige kallim wara,
Jää jumalaga niüüd!
Sa lähed minust ära,
Ei ole minul jüüd . . .

Kui palju noori mehi,
 On seega tunda saan'd,
 Et armastus on tühi,
 Ta mitmeid pahandan'd.

Oh noormees, waata ette,
 Sa pärast kahjatsed.
 Sul tuge meel ja mõte,
 Sa endal kahju teed! . . .

Leinaja armute.

Kõit, kes mul armus sirutawad käsi,
 Reid kahetsen ma südamest.
 Ei wõi ma kosta teie küsimisi,
 Ei täita teie soowimisi.

Mul südamel on mälestus veel peitus,
 Surm wõttis minu kallimad.
 Ma armastasin waimu wäes ja wõitus,
 Ei olnud õnnel, rõõmul maad.

Oh haud! kes wastab sinu järelburi?
 Mis sina riisun'd mitmedelt;
 Ei sina ilmas selle järel küsi,
 Kui palju filmi till'wad wett.

Beats till'ma filmawesi sinu hauda,
 Kus sina puhkad wiimast und;
 Eht niisutaks see sinu firstu lauda, —
 See kojutaks mind veel üks tund.

Ei muidu ma su haua ligi rutta,
Kui sa ei olnud seda wäärt;
Seepärast wõin sääl julgest wälja nutta,
Sest kurwastusel pole äärt!

Sa waatad waimu wallast minu rindu,
Sa näed, et ma weel sulle tru.
Sa näed, et igapäew ma tõuseks lendu,
Teed juhataks mul täheb, fuu.

Ma jätaks ihu wilu haua mulda,
Mis üksford tõest ärtab wist,
Sa lendaks sinu kõrwa, waimu walda,
Sääl jätaks mina leinamist.

Peaks kuulma sa mu sala ohkamisi,
Peaks nägema mu pisaraid,
Peaks wastama mu sõnu tasakesi,
Mis elust weel sul meele jäid.

Seepärast jätke! raisata ei maksa,
Ei maksa mõtet sundida;
Sest jurnud unusta, ei mina jassa —
Siis pean ma uuesti sündima.

Soom teise maailma.

Mu mõttes forb oli nii hale,
Ma mõtlesin ühte ja teist,
Maailm see mul näitas nii kole,
Eht unusta' püüdsin kül muist.

Ta on ju kül otsata lai,
Mul siisgi ta kitsas kui keel;
Mul titšamaks ikka ta jäi
Et rahu ei leidnud mu meel.

Müüd soowisin, ikka et näeks,
Kas unes, eht ilmsi, ütskõit!
Teist ilma, mis jäädawaks jäeks,
Kus rahu ja hiilguse paik.

Müüd paisisid kaks wärawat ligi,
Kaks wäifest neiuksese peas,
See maksab wist waewa ja higi,
Kui seisaks sääl hingede seas.

Oh neiu, sa hoia need lahti,
Mii kaua, kui iales wõid;
Eht saan ma wast kuidagi mahti,
Siis küsi: Mis ligi weel tõid?

Ma tõin weel ligi üks süda,
See nõuab ka palka su käest,
Sa kui sa ei usu weel seda,
Siis närtsi su pärast ta tõest.

Oh lase! oh lase! ma palun,
Neist filmadest sisse just mind;
Mii kaua ma nutan ja hulun,
Kui wiimaks wõin liiguta' sind.

Kui lasjed mind filmadest läbi,
Ei ole ka rahul mu meel,
See on mul üks imelik tõbi,
Et edasi tungiks ma veel.

Ma tungiks jul südame põhja,
Ei lahtuks säält eladeski,
Muud rõõmud kõik tunnistaks tühja,
Ja elaks säält wagu si nii . . .

Säält palmista minul üks kamber,
Üks hoia ja wõõraste eest,
Siis seisab see hiilgus mu ümber,
Sa kuwatad filmad mul weest.

Seft südame kambri sees elu,
Jäeb ütsinda minule weel,
Siis tunnen ma tõest seft tulu,
Siin maapäälse õndjuse teel.

Wiimane lahkmine.

Wu kõige kallim, mina jätan
Sul wiimses lahkmises kätt,
Su rinna najal mina nutan
Nii kaua kui weel filmis wett.

Mitspäraft mürdsid oma truudust,
Mitspäraft jättsid sina mind?
Mis oli mul, ehk sinul puudust?
Kas ma ei armastanud sind?

Seft nooreft põlwest saadid annu,
Sind nähes, tõuse, wajus rind;
Sa juhtisid mu elu sammu,
Sul ainult ohwerdasin end.

Mu elu, mis ma siia maale,
Kord kurb, kord rõõmus elasin,
Siis ifka sinu rinna naale —
Sääl südant tühjaks walasin.

Kas võib ju jüda külmaks jääda,
Mis nõnda kaua armastan'd?
Sa mõtle, mis on läinud mööda,
Kas sa seft rõõmu kül ei saan'd?

Need kohad, kus me' kahekesi,
Kas mäletad? weel käsi käes,
Ei jõua rääki! filmis wesi,
Ja jüda see mul lõhkeb sees.

Ma annaks kõik, mis hinge taga,
Kui sind weel wõidak miskil teel,
Seft tõest su sees ei päris maga,
Üks järe wist jäl äõgub weel.

Oh ütle süüd! oh ütle wiga!
Mitspäraft jätad sina mind?
Mul lubasid kõik elu-iga,
Mul truuwist lubasid ja end.

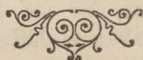
Küüd minu filmi wõõralt waatab,
Su pill on külm, kui talwel jää,
Sa wiimast lahtumist weel ootad,
Siis rahu sul, kui mind ei nä'ä...

See aeg, mis armus saatsin mööda,
Täis õnne, rõõmu, rahulist;
Ma seega mõin küll rahul jääda,
Teist armu pole waja wist.

Ei siin maailmas mina enam
Üht teist weel armastama saa,
Kas olgu ta see kõige kenam —
Sest ikka meeles seisab ja.

Weel palun sinult wiimast andi,
Kui minu harast mööda lääd,
Kas võiks ja sääl üht waikest tundi,
Eht võiksid? Kui ja seisma jääb!

Eht otSID wälja wiimast tilka —
Üht pisart ikka kofku saad?
Kas' kufku hana lille hulka,
Mind seega haudas auustab . . .

Sündimise päewaks.

Puu metjas ennast uhkelt kiigutab,
Kui wägew tuul ta offi liigutab.
Ka inimesel ärkab tundmine,
Kui tuleb meele temal sünd'mine.

Eht ja küll kaua sammud elu teeb,
Neid tähtsaid päiwi siiski harwa näeb,
Seepärast lüfka endast magust und,
Ja rõõmusta, nüüd on see paras tund.

Sul sõbrad wiimselt wõt'wad joowida,
Et õnn ei peaks sinust lahuma,
Et õnnistust tooks maa, ja tema pind —
Ka seda joowib sulle minu rind.

Armsamale.

Kui esimest kord nägin sind,
Nii pea tulsus minu rind.
Mu meel läks palju lahkemaks,
Mu süda palju rõõmsamaks.

Su eluviisid, kombes, teod,
Mu meele jäid kui unenäod;
Näed nüüd ka mind veel waenawad,
Kui näen sind wahel kõndiwad.

Kui minuga wast kõneled,
Eht ühe lahke näo teed,
Siis wälgu kombel hirmsaste
See käib mul läbi südame.

Kõik puud ja põõsad, mets ja maa,
Sind wõt'wad meelde tuleta,
Ei kao ja mu südamest,
Ei minu meelest mõtetest.

Ei pääje mina sinu käest,
Ei looduse, ei omaist wäest,
Sest loomulik ja wägew sund,
Mul seisab mõttes iga tund.

Weel tõuseks arm mul kõrgemaks,
Ja waimu silm lä'äks ergemaks;
Kui ja mul hellalt annaks käe, —
Mul lahti teeks see südame.

Pauline.

Pauline, kuis tujuk mu süda,
Kuis weri keeb rängalt mu sees,
Kas mäletad aega weel seda,
Kus wandusid sina mu ees?

Minu käe oma kätte ja wõtsid,
See oli just mulitsa pääl,
Sa langesid mu rinnal' ja nutsid —
Ja nutuga wärises hää! . . .

Sinu laugedel laenetas meri,
Ja nagu läks kahwatumaks,
Sina hüüdsid: oh armas, mu weri
Sinu järele igatseb ta!

Siis lubasid maha ja jätta,
Oma endist, nii tolebad süüd,
Ja mulle ka armastust näita —
Kas oled seda pidanud nüüd? . . .

Paks pimedus kattis maad ilma
Kui kurbtuses lahusin su'ti —
Ei paistnud ja enam mu silma,
Kui tagasi waatasin just.

Kuu saatusel sammusin mõttes,
Mind ootas piff reisitee eel . . .
Üks häälete taha mul iitles:
Sinu neiu jaab eksima weel! —

Kõik wõõramaa uskus ja ilu
Ei wõinud mind rõõmustada,
Minu südamest armast'ud neiu,
Minu mõtetes wiibisid sa . . .

Nüüd jälle ma Gestimaa pinnal,
Ja rõõmus on jälle mu meel,
Ja hingata, neiu su rinnal
Ma igatsen lõpmata weel.

Kus jäänud on nüüd sinu luba,
Miks püüdsid mind petta nii sa?
Nüüd minust võid olla ka waba,
Ei enam find armastama saa!

Kuid sala weel leinan find taga,
Seni, kuni lä'ab külma's mu rind
Sina olid mul armas, kord waga,
Weel kaua saan leinama find.

Ekstind armastus.

Ma õitsetin nooruse ehtes,
Maailm minul naeratas ees;
Kui puud, mis kewadel lehtes —
Nii olin ma õnnelik mees.

Mul rindus on kõrgema anne
Mis pesitab noorelt meil sees,
Waid ime see on üks wanne —
Käib kurbdus ja rõõm käsitäes.

Ra minul sai osaks üks jüda,
Mis tõest oli minule truu,
Ei võinud ma aimata jeda,
Et sind ei saa minna — waid muu!

Küll kadusid aastad, küll päewad,
Su magusa sõpruse sees,
Ei usk'nud, et ükskord nad jääwad,
Siis leina, ja õnnetu mees!

Nii kuidas wast kähwatab wätku,
Kes purustab liha ja luud;
Üks rõõwis mu armutse pilku —
Mind jäeti kui wana puud.

Tõest, siia ei oleks mind jätnud,
Waid teine, kes kawalust täis;
Ta minu käest sind wist on petnud,
Wist kangest ju pääle ta käis.

Seepärast ei kurjuse sõnu,
Su pääle ma ütelda wõi,
Ei elades sind ma ei wannu,
Waid kahju, et teine sind sai.

Niiüd wõõral ja soojendab rinda;
Mu mõistus lä'äb segaseks tõest,
Kes matsab mu waewa eest hinda? —
Mis tasumist saan ma ju käest?

Üks tükk minu rinnust sai kis'tud,
Üks tükk minu südame seest,
Sai teisele mehele ustud,
Kes trööstib mind õnnetut meest?

Oh surm! kus jäi sinu oda?
Sa saatsid niiüd kahega tööd,
Sa ise ju näed meie häda,
Mitspäraast sa eemale lööd?

Mul elada rasked on aastad,
Mis piina all elama pean;
Ma loodan, et sina mind päästad,
Sul on ju seks võimus, ma tean!

Õht, mis minult viimati kaob,
See andku veel sinule suud,
Siis lahkudes film kinni waob, —
Siis puhkavad fondid ja luud! . . .

Selge armastus.

Ei puu, ei tule süsi,
Või nõnda põleta,
Kui armastus, mis tõsi,
Ja teistel teadmata.

Ei roos, ei lill, ei õied,
Või nõnda õitseta,
Kui armastuse köied,
Mind võtavad siduda.

Ea mõiks üht peegelt võtta,
Kui oleb uskмата;
Mu südamesse jätta,
Säält mõiks ja vaadata.

Ei nalja mul ei ole,
Ei pettust, kavalust.
Ei muud mul meele tule,
Kui selget armastust.

Petetud noormees.

Kestmises elueas,
Ma ümber rändasin.
Mul polnud mõtteid peas,
Mis asja otsisin.

Siis hätist löi üks päde.
Mu südant igal pool.
Üks ainus filmawaade,
See trehwas mind kui nool.

Nii mitmega end köitsin,
Ma noore ea sees.
Ja mitmed nali heitsin,
Sest ma ju olin mees.

Ei aita nüüd mu nali,
Ei filmatirja mäng.
Mu sees tõe armu tuli,
Ja mina tema wang.

Nüüd kõnnin kurb ja mõttes,
Ei unes rahu saa.
Oh Sumal, kes mul ütles,
Miks sain sind nägema.

Mis ajab noortmeest noru?
Miks kõnnib hurwalt nii?
Ta sattus armu võrku,
Ja jääb wist surmani.

Mitspärast sünnib ilma,
Üks wilets inime?
Snn waatab lord ta filma,
Ei siiski lähine.

Siin ringutab ta käsi,
Ja elu sajab.
Ei teagi ta isi,
Just ennast eitab.

Nii pea kui sind leidisid
Mu filmad teiste seast,
Siis minu rinda peitsid,
Mis ei lä'ä mõttest, peast.

Häämeelega ma kannaks,
Kõik piinab julgeste ;
Kui saatus ise annaks,
Sind ükskord minule.

Kas sina ükskord jõuad,
Mu waewa tasuda ?
Kas sa veel rohkem nõuad ?
On raske uskuda.

Üks mõte tõuseb üles,
Teeb hirmu värinat ;
Eh! sa kord teiste süles,
Su päewi lõpetad.

Näeks ma su südamesse,
Kas ma jäält uudist saaks ?
Säält loeks ma tasafeste.
Kas sa mind armastaks ?

Kui hästi käib sul käsi,
Aeg lendes mööda lä'ab,
Ei sa siis seda küsi,
Kas ifka nõnda jääb ?

Pea tuleb rõõmu tuju,
Ja õnn sul ootmata,
Siis meele jääb üks fugu,
Mis lust on mõtelda.

Siis armastuses ojud,
Ja mõtled, et jääb nii;
Pea mure sisse wajud,
Kui asi teiseti.

Miks pärast on need rõõmud,
Mii üürisefed lõik?
Miks kaotvad need waimud,
Kus on neil päris paik?

See aeg, mis ma find tundsin,
Kui unenäoks jäi;
Ma uuest ilma sünd'sin,
Mind loodus teistford lõi.

Maailm läks minul kalliks,
Kui tuli õnne proov;
Oh et sa tõest mind kalliks,
See oli minu soow.

Kas mõisin mina usku,
Et sinu süda külm?
Ma täitsin armu kasku,
Nüüd petetud mu film.

Lahkumule.

Seisan kurbwalt rastes mures,
Waew käib minu hinge pääl;
Armuseje pilt mu weres,
Unes kuulda tema hää.

Elades su pilt ei kao,
Minu meelest, mõtetest;
Ei su nägu ial wao
Minu puhtast südamest.

Kõnnin ma, ehk seisjan paigal,
Siis su wari näitab end,
Astub uhkelt minu kõrwal,
Iffa armastan ma sind.

Wahel kurbdus, wahel mure,
Wahel lust mind kihutab.
Waimus astub siis mu juure,
See mu südant jahutab.

Waewalt sain ma sind küll tunda,
Waewalt rõõmustasin end,
Waewalt armus suud sain anda,
Waewalt armastasin sind.

Süda alles rindus põleb,
Möödaläinud tundmustest,
Uuest nutt ja kurbdus tuleb,
Kusjaks peetud südamest.

Kangel nii kui tähed taewas,
Kangel oled minust sa,
Peaks ma siin maailma waewas,
Sind ükskord weel nägema!

Oled kangel, jüiski ligi,
Käiwad meite mõtted weel;
Unustan kõik waewa hgi
Siis, kui sinust mõtleb meel.

Elfinud nein.

Noorelt mängis ema süles,
Taewaliku rõõmu sees
Tütarlaps, kui kaswis üles,
Siiski ema filmad wees.

Rõõmuga ta elu algas,
Ema hoidis hooljaste.
Silmawett sai selle palgaks,
Nüüd ta ohtab raskest:

„Oh, mu laps, mis saan sest kasu,
Et ma olen ilmas siin.
See on raske, sa ei usu,
See on mul üks waew ja piin.“

„„Kallis ema, küll ma usun,
Et on waew sul südamēs.
Kurjaga su heldust tasun,
Patu-unes magades.

Olin alles noor ja ilus,
Elu õnn käis minuga.
Tõesti ma ütlen: see on walus,
Kes end rikub patuga.

Noormees minu õnne tallas,
Salge alla korraga.
Auu ja ilu laial pillas,
Nüüd on häbi murega.

Petis mees, mis said sest abi?
Mis said sina kasu sest?
Tegid endal ka weel häbi;
Mis said kasu sõprusest?

Andsin ennast sinu kätte,
Olin sõber sinuga.
Ei ma waat'nud enda ette,
Nüüd ma ohkan waluga.

Oleks ja mu elu wõtnud,
Kui ma olin puhas weel;
Oled nüüd mu hinge tapnud,
Sest lä'äb segaseks mu meel.

Noormees, sa mu hinge rööwel,
Kas sa mõtled selle pääl?
Sind ka wõidab surma-ingel,
Kohut mõistab Iha hääl.

Vanemad on suures mures,
Nende laps on kadunud.
See ei unu nendel surres,
Et ma olen effinud.

Rõõmuga ma magaks huaas,
Kus on rahu igawest.
Sest jääl külmas hana mullas,
Kaob kurbtus jiidamest.

Dotaks tundi, ülestõusmist,
Kõhtumõistmist Issandast ;
Eht ma saaks weel andeks andmist,
Eht ta päästaks oma last.

Tütarlapsed, kes kõik näete,
Kuidas minu saatust käib.
Muust ja ilust ilma jääte,
Kui üks jamun teid kõrwa wiib. ""

Saatuse wängis.

Ema rinnal wäeti,
Silmis läitis wesi,
Pehmelt sülle wõeti,
Ornalt mängis käsi.
Kül warjatakse,
Ja karjatakse,
Et miski häda
Ei puutuks teda.

Peaks need ema hooljad käed
Surmani mind kandma;
Ei siis saaksid wõõrad wäed,
Kõikudes mind tundma.
Waid asi muudab,
Laps ise suudab —
Ei warja käsi,
Waid astu isi!

Tulgu kurbtus, wiletsus,
Wanadus ehk murre,
Pappsepõlwe mälestus,
Elades ei jure.
Ja ema süles,
Silm rõõmuist põles,
Kust sain see mõtte:
Mis tuleb ette?

Kas ma wõisin aimata;
Dma tulewikku,
Et mind wõetaks laimata,
Nuu ja elu rikku . . .
Kui pää'jin sülest,
Siis elu tulest
Ma käisi läbi,
Kas ann ehk häbi!

Neiu põlwe maitseba
Polnud õnn — see kadus!
Vanemate kaitseba,
Elasin ma kodus.
Ei armu tuli,
Mis teistel oli,
Mu rinda puut'nud,
Mind teiseks muutnud.

Siis kui teistel rõõmust rind,
Peiu vastu tujukub,
Õõeti mind ja weeti mind;
Nii et jüda raskub.
Ei armu wäed —
Waid külmad käed,
Mind kinni püütsid,
Ja omal hoitsid.

Kes mult küsis: kas mul arm?
Kellel pidin kostma?
Kui ei lä'ä — siis witsa hirm.
Sundis ette as'tma.
Kui waras wangist,
Mind kisti sängist;
Kas tee, mis tahte,
Meid pandi ühte...

Wang, kes surma kohtu all,
Kurjatööst tal kahju;
Waikselst weeti mind kui tall';
Kannatusse ahju.
Mul filmad kirjub —
Ja surma warjub,
Mu ümber piir'sid,
Mind kangelst luur'sid.

Siisgi wähe trööstimist,
Leidsin mehe kaissus.
Mõtlesin, mis on mul sest,
Elu on kõik raisus! —
Aast aastalt harjus,
Meilt kadus kurjus,
Ja pitka puhu,
Sain jälle rahu...

Sige kohtumõistija
Käänis teise lehe;
Mitmest waewast päästija,
Wõttis minu mehe.
Surm tuleb appi,
Ja wõtab noppi;
Ta käes on wõtmed,
Mis päästab mitmed.

Jälle olin ükssik lind,
Alles noores eas...
Minult isa kaitses mind,
Pärijate seas.
Müüd kadus nali,
Kui kohus tuli —
Ma pidin as'tma,
Ja kohtus kohtma.

Wastaliste kawal püüd,
Wiimati läks nurja. —
Testament ei kandnud süüd,
Ei ma kartnud kurja...
Sain mehe koha,
Ja tema raha. —
Kõik oli waga — —
Sain hinge taga...

Mõtlesin, et lõp'mud waew,
Mis mu elu rõhub;
Täis ei olnud häda kaew,
Sinna palju mahub.
Mu wastalised;
Kui muhub, paisjed,
Ei kao häkki,
Waid lõowad lõhki.

Rahwal tõusis hirmus jutt:
Mees saan'd surma rohtu!
Wastalistel libe rutt,
Kaebasid mind kohtu.
Mind joow'sid rauda —
Ja mehe hauda,
Kad tahtsid waata,
Mind hukka saata . . .

Suured kohtud, politseid,
Surnu aeda jõudsid.
Tee nüüd, mis sa teha wõid —
Mehe hauda nõutsi'd.
Ma näit'sin koha,
Kus tema teha.
Mind naersti'd rahwad,
Kõik rikkad, kehwad.

Haud küll lahsti kaewati,
Surnu wõeti üles;
Asjata mind waewati —
Siida rindus põles.
Ma püütsin näita,
Et olen süüta . . .
Kõik oli tühi!
Sääl puudus rohi.

Surnu lasti tagasi,
Oma rahu paika.
Puhka jälle waguſi,
Ei ſind iſkeſi lõika! —
Ei keſtnud kaua,
Kui ſelle haua,
Weel wõeti lahti,
Et uueſt wahti.

Lõikamiſel weider hais,
Sääl ei olnud mina.
Purgid pandi hais'wad täis,
Muud kui hoia nina!
Müüid leiti arsti,
Kes tunneb warsti;
Kas ſurma rohi,
Siis asjal põhi . . . ?

Teine haud, mis kõrwal juſt,
Jälle lahti wõeti,
Teadmata, et kuhu ſiis
Oige ſurnu maeti.
Ja kolmat korda,
Said kaew'jad murda,
Kirst oli näha,
Mis jälle teha? —

Jälle mudist — ja mis uus,
Mis ei ole olnud:
Surnul näha habe juus,
Haudas habe tulnud.
On ſiisgi harwad,
Tal mustad karwad
On ſiisgi näol,
Kui imeteol . . .

Arwataks, et mulla fees
Iga asi tärkab.
Mis ja külvad iganes,
Loodud jõuga ärkab.
On fiiski ime,
Kust sai see seeme?
Kas wanast tiiwist,
Eht päris sawist? — —

Raskest petetud.

Mul puhkas rahus mõte ring,
Ei trehwanud mind armu ling,
Ei waewan'd siin mind elu piin,
End üffi elust läbi wiin.

Siis tabas mind ta leefiw film,
Mind ümber piiras uneilm.
Ma heitlefin, ma wõitlefin,
Ja siia sinna põiklefin.

Weel finul wäed kangemad,
Kui nägid wastu sõdiwad;
Kõik asjata ei pääs'mud ma, —
Waid lang'sin ühe hoobiga.

Nüüd unistasin mõne kuu,
Ei teadnudgi, et sinu suu
Kord waitib wist, ja elu rist,
Mul langeb kaela pikkamist.

Ma sinu ligi nägin weel,
Mis unesti ei mõteln'd meel.
Need armu jõed, kui ime wäed,
Siis kui mind hoidsi'd sinu käed.

Kui armu unest ärkasin,
Siis wiirastusest märkasin:
Ei näinud sind, ja jätsid mind, —
Siis hirmsast walutas mu rind.

See aken, kus sa istusid,
Ei anna minul wastusid,
Sind kõige päält, ma otsin jäält,
Ei kuule enam sinu häält.

Kui hoian sõrmed keelte pääl,
Siis kurbalt kõlab nende hääl,
Siis waimu sees, mul seisab ees,
Ja unest walu südames.

Mitspäraft armu jumalad,
Mu pääle wiha kannawad?
Mis tegin ma, et asjata,
Mind nõnda piüüdwad waewata?

Nüüd lahkudes mul pijarad,
Kui jõe ojad jooksewad,
Kõik wiimn'e till, ja wette hull,
See on kõik effin'd armu palk.

Ei wõi ja seda uskuda,
Kui raske sinust lahkuda,
Kõik annaks ma, kui sinuga,
Üks tund veel wõiksin elada.

See päew ma kaotaks ilma päält,
Kui esmalt kuulsin sinu häält.
Ma walubesi jaan murtud wiist,
Kui ma ei leia trööstimist.

Üks päästmine, mis lootust teeb,
Mis minul wiimaks üle jääb ;
Kui tuleks surm, mind kataks põrm,
Siis unust'ud kõik efsin'd arm.

Kus on üks teine elu weel,
Kas madalas ehk üleweel ?
Ehk näeb weel meist, teine teist,
Ei jää ei ole meest ei naist.

Sinifilm.

Kord seisis üks sinifilm kurwalt mu ees,
Ei olnud nad kuitvad, ei olnud nad wees,
Sääl paistis üks sära, üks päewade tõnus.
Ma sain ka just aru, et filmad mu nõnus.

Ma hoidsin end kõrwa ta filmade eest,
Mis sala wast fidunud mõndagi meest.
Oh siisgi ma naersin; kuis wõib mind üks film,
Siin ilmas siis wõita, kui näitan end film.

Nii elasin rahulist nädalat kuus,
Kõik kõne ja asi see oli meil uus.
Siis leidsin ma kõidetud mõtet ja meelt,
Need filmad mind wedanud kõrwa mu teelt.

Täis ehmatust, walu, kui aru sest sain,
Ja temale wiimaks ka teatust sest tain.
Oh häda! oh häda! mis saab wiimaks meist,
Sest elades omaks ei saa teine teist.

Need seinad on kõrgeb, mis lahutab meid,
Ei jõua ma kuitagi lõhkuda neid.
Kes lõhub need seinad, kes purustab mäed,
Et surmani kanda sind wõiksid mu käed.

Wast langeb kui rahe, üks pisara hoog,
See on weel mu hingel see wiimane roog.
Sest muidu ei sula see jäätuse kord,
Kui filmad ei woola, ei kao see mured.

Kes tõi sind mu ette, kes juhtis meil teed?
Et lang'sin su kätte, nii kuidas nüüd näed.
Oh saatuse, ma kaeban sind kohtusse tõest,
Sääl vastad ja wistist su tegude eest.

Peaks võima ja sunni, ma põgeneks tõest;
Et rahul woin kõndi, kui eemal seist wäest.
Sest ligidal kuuleb su häält minu kõrw,
See rammestab waimu, ka närtfib mu närw.

Ehk seisaks weel saatuses imelik tee,
Kes aitaks mind üle see seina ja mäe?
Oh kallike, wiimaks ehk leiad sa nõuu?
Sest asi käib üle mu mõtte ja jõuu.

Ehk ligidal, kaugel ma rahwast küll tean,
Ei leia üht hinge, kel rääkima pean.
Sest haledast kaebaks ka kiwid ja puud
Mu saatuse üle, kui oleks neil suud.

Ma annaks sul lahkudes kätt ja ka suud,
Seks tunniks ei ulata inimlik jõud;
Sest wesi saab otša mul filmade seest,
See annab mu mõtetest tunnistust tõest.

Ehk leian üht hinge, kes armastab mind,
Sääl juures ei ial ma unusta find.
Ehk lubab küll armastust temal mu suu,
Sääl juures on süda weel sinule tru.

Oh jõuaks !

Shtades ja kurtse istun afna all, —
Silmas hiilgab pisar, pää kae na'al.
Igatsedes ootan sinu tulemist,
Kauaks jätab sa mul leinamist?
Pilved näen lendwat jäl taewa all teel,
Vookseks ja lendaks su juurde mu meel;
Vangeks sul kaenlasse, annaks sul sund.
Siis saaks mu waew wa'st lõpetud.

Kaua sa siis wiibid, millal find näen?
Tead ju nii selgest, et sul truutiks jäen,
Mõtle, et ma palju waewa kannatan,
Sest et find nii wäga armastan!
Murtku ja rikkugu kõik, mis mul on.
Sinuta ifka ei õitse mu õnn; —
Sinuta leinab mu mõte ja waim,
Sinuta on süda nii tuim.

Oh kui wäga tihti, oh kui mitu kord,
Nutab minu süda sinu pärast werd;
Et sa oled kaugel minu filmadest,
Et sa oled kaugel minu südamest.
Minuke wara, mu elu, mu hüüd,
Rutta mu kaenlasse, rutta sa müüd;
Peida mu filmad ja kuiwata neid,
Siis jään ma rahule sedamaid.

Kui ma kulum õrnalt sinu kaenlasse,
Siis on minul nii kui lendaks ülesse,
Ka mu roidumud süda see saab ärit'ud.
Kui wast suu saab suuga puudutud.
Sõuaks see tunnife, jõuaks see päew,
Sõuaks see aeg, millal löpeb mu waew.
Et ma kord sinust ei lahkuda saa,
Sest mina sind ei unusta.

Linafolkija.

Kas tunned ja üht peremeest,
Kelle päralt on suur wõimus?
Ma koston ka weel teiste eest,
Sest ma ju wiiskan tuimust!

Ma pole keelte tõlkija,
Ei tunne ka mis aabits;
Waid kehwa lina folkija —
Mu päralt wänt ja roobits!

Ei ole ma üks unimüts,
Kel' raha nälg on wali, —
Mul auras laual liha, päts,
Kui seina kell löök neli . . .

Kes kannab siidi, sammetit,
Ja täidab oma kõhtu ;
Ei waheta mina ametit,
Mul söök on magus õhtu.

Üks „herra“ ei wõi elades ;
Ei parfülegi minna,
Ja kardab suitstu hirmsaste,
Ja sureb tõesti ka finna !

Kas olgu päewal, ehk ka ööl,
Ma töötan mustas tares.
Mul igapäew priitahlik töö,
„Saks“ minu ees kui wares !

Kui mõnikord on hirmus ilut,
Mis on mul sellest kahju ;
Ja teinekord nii wali külm,
Siis tiiksin tarre, ahju.

Kui sunnib keegi peremees
Mind ülesliiga tööle,
Siis reisib wälja kotimees,
Ja paneb roobits wõõle . . .

Kui tahan, wõtan priiuise,
Ja nihutan end kõrtsi,
Sääl wistan kortli näosje,
Ei minu meel siis närtsi !

Parusti, panemetski,
Tat puudet ja jestoi!
Siis algab tants kajatsti,
Kas täppatil ehk püisti!

Kord juhtus mul see ime auu;
Siin oma rahwa seas, —
See käis kiil wähe ille jõuu,
See oli neile wihas.

Ma märkasin, et peremees,
Söök igas söögis liha,
Ja minul paljad kapstad ees,
Siis tõusis mulle wiha.

Müüb iga kord kui mahti sain,
Kui keegi mind ei näinud,
Ma kausil keeru ümber löin —
Waat' mis kõik poisjs saab teinud.

Müüb mina ifka kosusin,
Ja peremees jäi kangu.
Ma nõnda temal tasusin —
Ei ta saan'd liha, tangu.

Ei wõinud mina aimata,
Mis tuleb selle järel . . .
Ma mõil'in: laj' ta kääwata!
See paras tema kerel!

Clu.

Ma mõtlesin, et elu,
On üleeilbse waew.
Üks häda ja üks walu,
Wa'st arwa rõõmu päew.

Müüb leidsin ennast efs'wad,
Ei ole asi nii.
Ma tundsin elu makswad,
Mis muutis foguni.

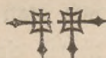
Seft saadit, kui su ligi,
Mul õnn sai olema;
Siis muutis ime wägi,
Mu jüdanit põlema.

Müüb soowin ma, et elu,
Mul igaweste jääks,
Sa minu filma ilu,
Ma igaweste nääks.

Sul filmist woolab meri,
Ma ujuts selle sees.
Üks paradiisi wari,
Üks õndsus nende sees.

Ei leia mina sõnu,
Mis sinul ütelda,
Ei nusi, ei ka wanu, —
Wõin ainult mõelda.

Weel parem kui su ilu,
Ei paistaks teistele;
Siis kadefuse walu,
Ei puututs minusse. —

Soiatus.

Kes armu hõlma heidad end,
See katj'ku, kas tõesti soe on rind,
Pea lõpeb äge palawik,
Sind ootab hirmus tulewik.

Kus ial elad rahwa seas,
Siis armastad ju noores eas,
Ja kõik su ettevõtmine,
On armu hõlma tõt'mine. —

Sa waatad üht ja waatad teist,
Ja mõni sind ka sallib neist;
Pea tunned rindus armu wäe,
Ja hõlpsast annad temal' kae!

Aeg lendab esmalt nii kui tolm,
Teil elu näitab kui üks pulm;
Weel mõte on, et ialgi
Ei muuda tema teisiti!

On mõtted ühed, süda soe,
Siis julgest eluaastaid loe;
Siis pole raske ükski waew,
Teil julgest tüüris elu laew . . .

Ei lepi koftu mõte, meel,
Siis laew on warsti efsiteel;
Siis kaob teilt see „pulmapäew,”
Ja ette astub „rindus waew! . . .”

See on üks uis, mis puremist
Ei kardab, ei ka juremist.
Ei kirja salm ka teda löö,
Ei ial wäsi tema töö.

Seft ole tütar, ehk ka poeg,
Üks ainus kord on sinul aeg!
Siis katsu, kas tõest süda soe,
Ja õigesti tema löögid loe.

Rimbatus.

Mul tuli kiri Tallinnast,
Mis sõber saatis mulle;
Et ruttu tulla usinast:
Hää koha soovin sulle!

Ma jätfin seekord orjuse,
Ja priiust endal wõtsin;
Siis panin riided pakkisje,
Ja Tallinnasse tõt'fin.

Kui mina Tallinnasse sain,
Siis paki trahteri jätfin.
Kaks pudelt õlut ära jõin,
Ja sõbra juurde tõt'fin.

Ei olnud sõpra enam jääl,
Ja Peterburgis juba.
Kaks päewa teine koha pääl —
Mul polnud enam luba . . .

Ei aidanud nüüd kavalus,
Kaks päewa kandsin kiwa;
Siis lõppis jälle teenistus —
Ma kaotasin leiwa!

Siis wõtsin pakist wiuli,
Ja lootsin sellest abi.
Ma ütlesin: mar's edasi!
Ja käisin trah't'rid läbi.

Siis mängisin ma wiulid,
Trianglid ühes ligi.
Pakk seisis trah'tri riulil —
Mu palgid kattis higi.

Siis waske ja ka hõbedad,
Mul waewapalgaks anti;
Ja pärast papri lupakaid,
Mul rinna tasku panti.

Kolm päewa nõnda teen'sin just,
Ja Pärnu sõita lootsin.
Ei tulnud kohe woorimees,
Siis mitu päewa ool'sin.

Kui tuli üksford woorimees,
Siis puudus jälle raha.
Mul häbi ütelda ta ees —
Ma mõtlesin: mis teha?

Ei aidanud mul miskit muud,
Kuid kõmp'sin jälle jala,
Ma kerja kombel täitsin suud,
Sain jõgiks mõne pala ...

Kuid wiimaks jõudsin sihile,
Sääl roobits pandi wööle —
Ja jälle, jälle tubliste,
Kõin ennaft lina tööle.

Sündimise päevaks.

Arka! oh ärka! nüüd hing ennast lõbuga jõõda,
Kolmsada kuuskuimmend wiis on ju jällegi mõõda,
Deru see film —
Waata, kas alles on ilm,

∴ Sest mitu on teda jätnud. ∴

Waimude lubaga said ja see kaduwa elu,
Sammud ja hooletult, ei ja siis leia sest tulu
Waimude wäed,
Suht'wad sul jalad ja käed,

∴ Nemad ka oot'wad sult tänu. ∴

Utsjata nemad su elu eest hoolt ei wõi kanda,
Eh! ja neil tänaseks päevaks wõib midagi anda;
Waimude hult,
Nõuab sult ainult see palk:

∴ Kiida ja auusta neid täna. ∴

Anded, mis wägewad wäed sinu kätte on uskun'd
Hooljaste hoida, ja tarwita sind neid on käs'nud,
Kauniste siis,
Ilm ei saa lõbust weel täis;

∴ Pärast meid jääb weel küll ruumi! ∴

Eh! sinu elu sul mõnikord hästi ei meeldi,
Nõuad wast seda, mis saatuselt sinule teeldi;
Tühine nõuu —
Väta, mis käib üle jõu!

∴ Onnis kes omaga rahul! ∴

Kriitilale.

Waatfin kaa tare nurgast,
Wiimaks ast'fin peidu urkast,
Teretafin Gesti wendi,
Tahtfin laulda, tahtfin kõndi.
Aga süda tundis hirmu,
Kartis kärbest, kartis põrmu;
Tundmist waja Gesti keelel, —
Kannel pole hästi häälel. —
Suitsetades hääl mul kõrin,
Wast ehk tõuseb sellest nurin.
Pinnades küll olen käinud;
Kriitikat ma pole näinud,
On wist hirmus suure juuga
Küünraga saab mõõta lõuga,
Silmad nii kui juustu käiad,
Hoia kõrwa, kus sa hoiad?
Peaks ma teadma, kus sa elad,
Kust sa tuleb ja kõrwa walad,

Kül ma katjuts meelitada,
Suuri põski filitada.
Sul on jõudu, sul on rammu,
Astud hirmus pika sammuu,
Hoian ennast kumarkile, —
Eh! wast astud minuft üle.

S i s u :

	Lehek.
1. Geskõne	3
2. Hoiatuses	5
3. Leinaja armuke	7
4. Soov teise maailma	9
5. Viimane lahkmine	10
6. Sünnimise päevaks	12
7. Armsamale	13
8. Pauline	14
9. Efsinud armastus	15
10. Selge armastus	17
11. Petetud noormees	18
12. Lahkmule	21
13. Efsinud neiu	22
14. Saatuje wangis	25
15. Raskest petetud	30
16. Siniilm	33
17. Oh jõuaks	35
18. Linakolkija	36
19. Elu	39
20. Hoiatus	40
21. Rimbatus	42
22. Sünnimise päevaks	44
23. Kriitikale	46

213

Sind 15 kop.